

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Немањина 9
11000 БЕОГРАД**

- Драгомир Милојевић, председник Врховног касационог суда -

Предмет: Иницијатива за примену члана 31 Закона о уређењу судова ("Сл. гласник РС", бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011 - др. закон, 78/2011 - др. закон, 101/2011, 101/2013, 106/2015, 40/2015 - др. закон, 13/2016, 108/2016, 113/2017, 65/2018 - одлука УС, 87/2018 и 88/2018 - одлука УС)

Поштовани господине Милојевићу,

Транспарентност Србија сваке године прими обраћања већег броја грађана због најразноврснијих проблема са којима се сусрећу током трајања судских поступака у којима учествују. Међу њима се издваја неколико обраћања у вези са поступањем судова у споровима у којима је једна од страна јавно предузеће на чијем је челу лице коме је истекао мандат вршиоца дужности директора као нпр. обраћање поводом радног спора П 1 бр. 1776/2018, који тужила Катарина Виторовић води пред Првим основним судом у Београду против туженог ЈП "Пошта Србије", обраћање у вези са спором који су пред Вишим судом у Јагодини П бр. 62/19 (жалба против првостепене пресуде изјављена је 22. марта 2021. године Апелационом суду у Крагујевцу) водили тужиоци Светислав Стојковић и Драган Радојковић против ЈП ПЕУ "Ресавица", као и обраћање Горана Милошевића поводом пресуде Гж 1 1209/20 Апелационог суда у Београду, донетој по жалби изјављеној на пресуду Основног суда у Смедереву П 1 бр. 378/17 у спору који је тужилац водио против ЈП "Путеви Србије". Њихова заједничка карактеристика јесте та да се сва обраћања тичу судских поступака који се воде ради поништавања правних аката, тачније отказа уговора о раду, које су потписали вршиоци дужности директора јавних предузећа којима је мандат на који су именовани истекао. Конкретан проблем са којим се наведени тужиоци сусрећу тиче се доказног поступка и примене материјалног права.

Члан 52 став 2 Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 15/16 и 88/19) прописује да "Период обављања функције вршиоца дужности директора не може бити дужи од једне године." Став 3 истог члана садржи ограничење према коме "Исто лице не може бити два пута именовано за вршиоца дужности директора." Одлуку о именовању вршиоца дужности директора јавног предузећа чији је оснивач Република Србија доноси Влада. Да би представљала јавно доступан податак, прописано је да се наведена одлука о именовању објављује у "Службеном гласнику Републике Србије" и на званичној интернет страници органа надлежног за именовање. Уставом је прописано да се владавина права остварује, између осталог, и независном судском влашћу, односно да судови суде на основу Устава, закона и

других општих аката.¹ Све наведено би требало да представља довољне гаранције за доношење законитих и правилних судских одлука, под условом да их поступајуће судије користе и примењују у свом раду.

Међутим, обраћања показују да поступајуће судије, приликом утврђивања чињеничног стања, не само да не изводе доказе увидом у напред наведене јавно доступне податке већ да доказе које им тужиоци или њихови правни заступници доставе или предају као нпр. Решење о именовању Зорана Дробњака за вршиоца дужности директора ЈП "Путеви Србије", игноришу или сматрају правно ирелевантним.

Ништа мање забрињавајућа није пресуда коју је донео Виши суд у Јагодина у спору тужилаца Стојковића и Радојковића против ЈП ПЕУ "Ресавица", тачније њено образложење у коме на страни 6, супротно раније описаним гаранција, наводи да постоји решење о именовању вршиоца дужности директора туженог јавног предузећа, да је на основу тог решења закључен "...уговор о раду на одређено време који је тужени (ЈП ПЕУ "Ресавица") закључио са вршиоцем дужности директора.... да је предвиђено да ће запослени послове вд директора туженог обављати до разрешења од стране Владе РС.", односно ..."да тужилачка страна није доставила доказе да је Влада РС донела одлуку о разрешењу вд директора туженог."

Нејасно је и због чега судски спор који пред Првим основним судом у Београду води тужиља Катарина Виторовић против ЈП "Пошта Србије" траје више од две године када је реч, према наводима из обраћања, о истом правном и чињеничном стању као и у случајевима о којима су медији писали. Према тим медијским написима, исти суд, Први основни суд у Београду, је у тим случајевима утврдио да је, на основу члана 52 став 2 Закона о јавним предузећима, који прецизира да в.д. статус мора да престане након два мандата од шест месеци, "...Мири Петровић тај статус истекао" а да "решења којима су групи радника издата тромесечна суспензија са посла, по којима им је исплаћивана и зарада у висини од трећине основне плате, поништена су јер, како наводи суд, донета су од неовлашћеног лица".²

Такво поступање судова може оставити далекосежно штетне последице. У ситуацији када судови, као најпозванији и први у очувању законитости, владавине права и заштите права и интереса грађана, пружају пример како се (не)треба односити према важећим правним прописима Републике Србије, тешко је очекивати да ће се грађани понашати у складу са тим истим прописима. Због тога Вас позивамо да, без одлагања, на основу члана 31 Закона о уређењу судова, размотрите примену наведених одредби Закона о јавном предузећима и решења о именовањима вршилаца дужности директора јавних предузећа у раду судова, а након тога обезбедите јединствену судску примену права у наведеним и свим сличним случајевима. С тим у вези, посебно истичемо да нису само спорне одлуке тј. решења о отказима уговора о раду већ да се као такви могу показати и сви други правни акти, нарочито уговори потписани од грађана који незаконито руководе јавним предузећима, будући да су им мандати престали.

У циљу Вашег ефикасног поступања у прилогу Вам достављамо податке које је Транспарентност Србија прикупила о именовањима директора и в.д. директора 34 јавна предузећа у периоду од

¹ Члан 3 и 142 Устава Републике Србије, ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006)

² <https://www.blic.rs/vesti/drustvo/sud-mira-petrovic-nije-direktor-ponistena-resenja-o-suspenzijama-radnika-poste/mvx3qtf>

2012. године, када је усвојен Закон о јавним предузећима којим су јавни конкурси за избор директора постали обавезни, до данас.

У Београду, дана 6. априла 2021. године

За организацију Транспарентност Србија

Програмски директор
Немања Ненадић

Прилог:

- *Преглед стања у републичким јавним предузећима, АД и ДОО, на која се по питању избора директора примењује Закон о јавним предузећима, од његовог усвајања децембра 2012. године до 21. марта 2021. године*